'כ"ג יורדי הסירה'

הספינה נקראה ע"ש 23 מתנדבים יהודים ארץ ישראליים, שיצאו בפיקודו של קצין בריטי, ב - 18 במאי 1941 לפעולת חבלה בלבנון ה"וישית", ועקבותיהם נעלמו.

יצאה ב-2 באוגוסט 1946 מבוקה די מגרה (איטליה) כשעל סיפונה 790 מעפילים. התוכנית הייתה להעביר אליה בקרבת הארץ מעפילים נוספים מהאוניה 'כתריאל יפה'. התוכנית נכשלה בשל תקלות טכניות. הספינה נתפסה באיזור קפריסין, הובלה לחיפה והמעפילים גורשו לקפריסין לאחר מאבק אלים.

מפרט טכני

שמות קודמים	San Sissimo
שם צופן	23
שנת בניה	1944
סוג כלי השייט	ספינת משא עשויה עץ
תפוסה	כ- 450 טון.
הנעה	מנוע דיזל.
מהירות	9 קשרים.

רכש והכנה

הרוכש	אנשי המוסד לעלייה ב' באיטליה, עדה סרני ויהודה ארזי.
מקום הרכישה	איטליה.
גילוי בריטי בשלב זה	אין סימנים שהבריטים ידעו על הפלגה זו.
צוות ההכנה	צוות מספנה מקומית בפורטו ונרה, מפרץ לה-ספציה יחד עם צוות הספינה ואנשי המוסד לעלייה ב'.
ארגון הספינה להעפלה	נעשו בה ההכנות הרגילות של הקמת דרגשי לינה על גבי קונסטרוקציות ברזל, וכן הועמס מזון וציוד להפלגה.

צוות ומלווים

מפקד הספינה	ישראל רוזנבאום (רותם)- פלי"ם
מלווים נוספים	שאול אורן - אהרונוב- פלי"ם
גדעונים	יצחק הקטין
רב חובל	איטלקי- לשעבר איש צוללת בחיל-הים האיטלקי
צוות	שמונה מלחים איטלקים, בחלקם הפליגו פעם שנייה בשירות ההעפלה. המכונאי הראשי דמיני אומברטו, הפליג על הספינה 'וינגיט' וישב בבית-הסוהר לאחר ההפלגה. לאחר קום המדינה עבד בחברת 'צים' ובספינות הקיבוץ.

העלאת מעפילים

נמל/ אזור העלאה	בוקה די מגרה (Bocca Di Magre)-שפך נהר , דרומית ללה-ספציה. הספינה שטה מגינואה לנמל ההעלאה באיטליה.
יחס השלטונות	יחס חיובי- השלטונות לא הפריעו.
מספר מעפילים	790
מוצא ושיוך תנועתי	ארצות מזרח ומרכז אירופה מתנועות נוער שונות, בגילאי 18-30.
מחנה המעפילים	מחנה קיץ בפורטו ונרה, בסמוך לאזור ההעלאה.
דרך הגעה לאזור ההעלאה	באסדות לאורך הנהר מגרה עד לספינה שהגיעה לשפך הנהר.
ההעלאה	נקודת ההעלאה הייתה בשפך נהר. המעפילים הועלו על אסדות שהגיעו אל הספינה שעגנה בים.

ההפלגה

תאריך ההפלגה ושעה	2 באוגוסט 1946 לפנות בוקר.
אירועים בדרך	על פי התוכנית, היו אמורים נוסעי הספינה 'כתריאל יפה', לעבור בלב ים לספינה 'כ"ג יורדי הסירה'. אולם יומיים לאחר ההפלגה התקלקל המנוע באנייה 'כ"ג יורדי הסירה' והתכנית השתנתה. עתה נדרשה ה'כתריאל יפה' לאסוף את מעפילי 'כ"ג יורדי הסירה'. גם תכנית זו לא יצאה לפועל. כאשר הייתה הספינה 75 מיל מזרחה לכף פאפוס, "07, 34 N "50, 32 E, שבק המנוע חיים. תחילה ניסתה הספינה להתקדם בעזרת מפרשים והמשיכה עוד שלושה ימים, תוך צמצום כמויות המים והמזון. לבסוף עמדה הספינה מבלי יכולת להתקדם, ובסופו של דבר נתגלתה ע"י הבריטים ונגררה לחיפה.

עימות עם הבריטים

גילוי וליווי בריטי	ב- 11 באוגוסט, בשעות הצהריים, גילה מטוס בריטי את הספינה. בערבו של אותו יום הופיע שוב המטוס, וכן הופיעה המשחתת הבריטית Brissenden. ב- 12 באוגוסט, ב- 22:30, הופיעה שוב המשחתת הבריטית שהמתינה במרחק מה כדי לקבל סימן כלשהו מן הספינה.
הכנות לעימות והוראות	ניתנו הוראות להתנגד באופן פסיבי לעליית הבריטים על הספינה ולהעברתם אל מחוץ לארץ ישראל.
העימות ותוצאותיו	ב- 14 באוגוסט בשעות הבוקר, עלו הבריטים על הספינה והשתלטו עליה. אחד מהם ניסה להניף דגל בריטי, אך המעפילים מנעו זאת ממנו. הבריטים החלו לגרור את הספינה לכיוון נמל חיפה. ב- 15 באוגוסט בבוקר הגיעה הספינה לנמל. השלטונות הודיעו כי בכוונתם לגרש את המעפילים לקפריסין בספינות ' אמפייר הייווד' ו'סמירנה'. ב- 16 באוגוסט הכריזו המעפילים שביתת רעב, בסרבם לעבור לספינות הגירוש. לפנות בוקר ניסו שלושה מעפילים לברוח בקפיצה לים, אך הנוטרים הערבים שהוצבו על הספינה ירו לעברם, והם נתפסו על ידי סירת משטרה.
תקשורת לארץ בעימות	הקשר נותק עוד לפני העימות בגלל תקלה.

חילוץ מלווים

החילוץ	צוות הספינה הגיע עם המעפילים לקפריסין. לאחר 40 יום חולצו המלווים על ידי ספינה שארגן המוסד לעלייה ב', הפליגו ליוון ולאחר חודש נוסף – לאיטליה.

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	למחנות 55 ו- 60 בקפריסין.